

№ 70 ივლისი- იაგვისტო 2023 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

ქართველი მუსლიმი

წინასიურებობა

ძვირფასო მკითხველნო, მოგესალმებით მოწყალე და მწყალობელი უზენაესი ალლაპის სახელით, უზენაეს ალლაპს ეკუთვნის ქება-დიდება, მხოლოდ და მხოლოდ ის არის ქება-დიდების ღირსი. უზენაესმა ალლაპმა ადამიანი, სხვა დანარჩენი არსებებისაგან, გონიერი და აღმატებული გააჩინა, ამიტომ ადამიანმა უნდა შეძლოს ყველაფერში ზომიერების დაცვა. ჩვენი სარწმუნეობა ისლამი, ზომიერებას და მის დაცვას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს რაც ყურადღების მიღმაა დარჩენილი. ისლამი ჭამა - სმის, ჩაცმა - დახურვის, ქონების გამოყენება - მოხმარების, ღვთისმსახურების შესრულების და მსგავს საქმეებში გადაჭარბებას კრძალავს და საშუალო მდგომარეობის არჩევას გვირჩევს. ამიტომ ადამიანისთვის ყველაზე საუკეთესო სწორედ ზომიერებაა. ალლაპმა ყველა ადამიანი თანასწორუფლებიანი გააჩინა და ყველას ზომიერებისაკენ მოუწოდა. რადგან ზღვარგადასულობა ადამიანისათვის დამლუპველია. ზომიერება — თავშეკავებულობის, წინასწორობის, თანაბარუფლებიანობის, სოციალურ-ეკონომიკური ბალანსის და სიმშვიდის საწნდარია. ყველამ რომ ზომიერებით ისარგებლოს და საჭიროზე მეტი გასცეს, მსოფლიოში მშიერი ადამიანი ალარი იქნება. სურა აღრაფი 31-ე აიათში უზენაესი ალლაპი ასე ბრძანებს: „ჭამეთ და სვით, და არ გადახვიდეთ ზღვარს, უეჭველად, მას არ უყვარს ზღვარგადასულნი“. „ზეცა აამაღლა და ზომა-წინა დაუწესა; ფრთხილად, ზომა-წინაში არ გადასცდეთ.“ (სურა რაჰმანის 7-8)

ერთ-ერთი სწავლული ამბობს: „სამყაროში ყველაფერს ორი კუთხე გააჩინა. თუკი რაიმეს ერთი ბოლოთი დავიჭროთ, სიმძიმის ცენტრი მეორე ბოლოსაკენ გადაინაცვლებს

და წინასწორობა დაირღვევა. თუკი შუაგულს დავიჭროთ, ყველაფერი თავის ადგილას დარჩება და წესრიგს შეინარჩუნებს. ასეთ შემთხვევაში შუაგზა დაიჭირეთ“.

მუსლიმი ადამიანი ვალდებულია ზომიერი ცხოვრება აირჩიოს და გადაჭარბებული არაფერი მოინდომოს. ასეთი ცხოვრების გზა ალლაპისა და მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ვ) რჩეული გზაა.

უზენაესი ალლაპი კეთილი საქმეების კეთების და დახმარების აღმოჩენისას ზომიერებისაკენ მოგვიწოდებს.

„და ნუ შემოიჭირებ ხელს კისერში მტკიცედ. (ნუ იქნები ძუნი) და ნუ გაშლი მას მთლიანად (მთლად ხელგაშლილიც ნუ იქნები არ გადახვიდე ზღვარს და არ გაანიავო ქონება), რათა არ დარჩე იმედგაცრუებული და გაღატაკებული“. (სურა ისრას 29-ე აიათი)

მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ვ) თანამიმდებრებს შემდეგნაირად მოუწოდებდა: „შუა გზა აირჩიეთ, ზომიერება დაიცავით! სრულყოფილების მიღწევას და ალლაპთან დაახლოებას შეეცადეთ! დინჯად და გათვლილი ანგარიშით მავალი ადამიანები თავიანთ საწადელს ადვილად აღწევენ. ხოლო ისინი ვინც უადგილოდ აჩქარდებიან, გზაში საკმაო პრობლემებს ხვდებიან, რის გამოც შეფერხება უწევთ“.

მუსლიმი ადამიანი, თავდაჯერებული და გაწონასწორებული უნდა იყოს. მან ყველგან და ყოველთვის, საუბარსა თუ მოქმედებაში ზომიერება უნდა გამოიჩინოს და დაიცვას.

უზანაესმა ალლაპმა მის მიერ დაწესებული ზომიერების დაცვა შეგვაძლებინოს და მისი კმაყოფილების დამსახურებულ ადამიანთა რიგებში გვამყოფოს.

სიამაყე

პრამ შანთაძე

საქართველოს მუფლი

სიტყვა სიამაყე არაბულად „ფაჰრ“
სიტყვიდან მომდინარეობს, რაც დაკ-
ვეხნას, თავმომწონეობას ნიშნავს. სი-
ამაყე ისაა, როცა სხვების დამცირების
ხარჯზე საკუთარ თავს მათზე მაღლა
აყენებ. ისტორიულად სიამაყე ყოველთ-
ვის არსებობდა და მას ხელს უწყობდა
მაღლი წარმომავლობა, ფიზიკური შე-
საძლებლობა თუ უზენაესის მიერ მასზე
ბოძებული სიმდიდრე, თანამდებობა და
ცოდნა. ეს, ის მცირე ჩამონათვალია, რაც
ადამიანს სიამაყისაკენ უბიძგებს. ადა-
მიანი, რომელსაც საკუთარი თავი მოს-
ნონს, თავის თავს სხვებისაგან გამორ-
ჩეულად, მათზე უფრო მაღლა გრძნობს
და სიამაყეს გამოხატავს. ამაყი ადამი-
ანი ყოველთვის მასზე მაღლა მყოფს
ბაძავს, მისი სურვილია მას გაასწროს
და ყველაზე მდიდარი თუ სახელოვანი
თვითონ იყოს. როცა აღნიშნულ მიზანს
ვერ აღწევს, ის ცხოვრებიდან ვერც სი-
ამოვნებას ღებულობს და არც არაფრით
კმაყოფილდება არასოდეს, ამის გამო
მუდამ უქმაყოფილოა და წუხს. შედეგს
რამდენადაც უნდა აღწევდეს, ის არსებუ-
ლით არასოდეს კმაყოფილდება და სულ
უფრო მეტს ითხოვს. ამგვარად ადამიანი
ხარბი ხდება, რაც ყველა ზნეობრივ ქმე-
დებასა თუ პრინციპს ენინააღმდეგება.

შუამავალი კი გვასწავლის: „ისეთ ფენას
შეხედეთ, რომელიც თქვენზე დაბლაა,
თქვენზე მაღლა მყოფ ნუ შეხედავთ!
ვინაიდან, ალლაჰის მიერ თქვენზე ბოძე-
ბული წყალობის ფასი რომ იცოდეთ, ეს
ყველაზე საუკეთესოა!“ ალლაჰის შუამა-
ვალი ამგვარად მორწმუნებს ამცნობს,
რომ ალლაჰისადმი ყოველთვის მადლიე-
რება უნდა გამოხატონ, რაც მათ წყალო-
ბის სახით უბოძა.

მექას წარმართებისაგან გათავი-
სუფლების შემდეგ შუამავალი მცირედი-
თაც არ გაამაყებულა და უზენაესისადმი
მოკრძალების მიზნით თავდახრილი და-
დიოდა. ახალგაზრდა თუ მოხუცი, ქალი
თუ კაცი, საფას მთაზე შუამავალს ერთ-
გულებას უცხადებდა და ისლამში ჯგუფ-
ჯგუფად შედიოდნენ. ერთგულების გა-
მოსახატად ერთ-ერთმა მოსულმა პიროვ-
ნებამ შუამავალთან საუბარი დაიწყო. ეს
ადამიანი კარგად ხვდებოდა, თუ რამ-
დენად ძვირფას ადამიანს ესაუბრებოდა
და ამის გამო სიხარულით კანკალებდა
კიდეც. როცა ეს შუამავალმა შეამჩნია,
პრძანა: „წყნარად, მე ხელმწიფე არ ვარ.
მე იმ ქალის შვილი ვარ, რომელიც მზე-
ზე გამხმარი ხორცს მიირთმევდა (უბრა-
ლო)!“ შუმავალს ყველაზე საამაყო დრო-
საც კი სიამაყე ერთი წამითაც არ გამოუ-

ჩენია, ყოველთვის მოკრძალებით იქცეოდა და თავის თანამედროვეებსაც ასეთივე მოკრძალებით ცხოვრებას ურჩევდა. მას მექქელები არ დაუსჯია, ყველას მიუტევა და უთხრა: „მე წარსული დავივინებუ, შედით იქ და მშვიდობით იცხოვრეთ.“ მან როცა მექქელებს აუნია, რომ მხოლოდ ერთადერთი დიადი ღმერთი - ალლაჰია, ამის გამო სხვადასხვა აუტანელი ქმედება ჩაიდინეს და საყვარელი სამშობლოც კი დაატოვებინეს, მაგრამ მერე ყველაფერი შეიცვალა და წარმართებს სძლიერს. მიუხედავად ასეთი ბედნიერი დღისა, შუამავალს მათ მიმართ სიამაყე არ გამოუჩენია და მათდამი მოკრძალება შემდეგი სიტყვებით გამოხატა: „ჰეი, ხალხნო! ალლაჰიმა უმეცრება, სიამაყე და წინაპრებისადმი შექების ტრადიცია გააუქმა.... ადამის ძენი ადამის (ა.ს) მოდგმა არიან, ალლაჰიმა კი ადამი მიწისგან შექმნა...“

ამაყი პიროვნება საკუთარ თავს უზომოდ დიდი შესაძლებლობით ხედავს. მიუხედავად იმისა, რომ ყველაფერი აქვს, თუ რაიმე მოისურვა, მას მაშინვე სხვებს აკეთებინებს და თვლის, რომ თვითონ ყოვლისშემძლეა. გარშემომყოფებმა ალნიშნულის შესახებ რამდენიც უნდა აფრთხილონ და აკრიტიკონ, მათ რჩევა-დარიგებას არასდროს არაფრად თვლის. რასაც ისინი უწყიან, იმ ყველაფერს ისე უარყოფს, როგორც უნინარეს შუამავლების მიერ ნაუნყები ჭეშმარიტი გზა. ასე, რომ ამაყი ადამიანის გულიც ისეა „დალუქული“, როგორც ალნიშნული ჭეშმარიტების უარმყოფელი. ასეთი პიროვნება საკუთარ თავში ყოველთვის დარწმუნებულია. მას სჯერა, რომ შეცდომას არასოდეს დაუშვებს და მისი სიმდიდრე ყოველთვის მის ხელთ იქნება. ასეთ ადამიანს არასოდეს ახსოვს, რომ მის ხელთარსებული სიმდიდრე თუ თანამდებობა, მხოლოდ დროებითი გამოცდის სახით აქვს უზენაესისაგან ბოძებული. როდესაც სხვებს არაფერს უნანილებს და მხოლოდ საკუთარ თავზე ფიქრობს, აი ამ დროს ძუნნად გადაიქცევა.

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გაიღეთ (გახარჯეთ) რაც თქვენ გიბოძეთ იქიდან, სანამ მოსულა დღე, რომელშიც არც ვაჭრობა, არც მეგობრობა და არც შუამდგომლობა არ იქნება. და ურწმუნონი არიან უსამართლონი.“ (ბაყარა, 2/257)

ძუნნი ადამიანი არასდროს ფიქრობს იმაზე, რომ მის ხელთარსებულის გამო მადლიერება გამოხატოს და მას მხოლოდ საკუთარი შრომის შედეგს უწოდებს. უფრო მეტის ძიებაშია და დიადის მიმართ მადლიერებას არ გამოხატავს. ასეთი ულირსი ქმედებით ადამიანი ყველა თავის მეგობარს დაკარგავს და მეგობრად მლიქვნელობას გაიხდის. ამგვარად არსებულ სიმართლეს თვალს არ გაუსწორებს და მხოლოდ თავისი ოცნებების სჯერა. შუამავალი კი სიამაყის შესახებ ბრძანებს: „სიამაყე ჭეშმარიტების უარყოფასა და ადამიანების დამცირებას ნიშნავს!“ ეშმაკი ადამიანებს მუდამ სიავისა და ბოროტებისაკენ მოუწოდებს, რომელიც ცხად მტრად არის ცნობილი, რადგან მისი მთავარი თვისება სიამაყეა.

„ჰეი, ადამიანებო! ჭამეთ რაც არის ნებადართული და სუფთა ამ ქვეყანაზე და არ გაყვეთ ეშმაკის კვალთ, უეჭველად, იგი აშკარა მტერია თქვენი; იგი გიბრძანებთ მხოლოდ ავსა და საზიზლარს, და რომ თქვათ ალლაჰზე ის, რაც არ უწყით.“ (ბაყარა 2/168-169)

„ეშმაკი სიღატაკეს გპირდებათ და სიგლახეს გიბრძანებთ თქვენ. ხოლო ალლაჰი თავის მიტევებასა და წყალობას გპირდებათ. და ალლაჰი ყოვლისმომცველია, ყოვლისმცოდნეა!“ (ბაყარა 2/268)

უზენაესმა, ადამიანის გაჩენის შემდეგ, ანგელოზებს მისთვის პატივისცემა და მის წინაშე სეჯდეს შესრულება უბრძანა. ალნიშნული ბრძანება იბლისის გარდა ყველამ შეასრულა. თვითონ კი უზენაესის წინაშე გაამაყდა და ურჩობა გომოიჩინა. უზენაესმა უთხრა: „რამ დაგაბრკოლა შენ, რომ არ ალასრულე სეჯდე, როცა მე გიბრძანე?“ მიუგო: „მე მასზე უკეთესი ვარ, მე ცეცხლისგან გამაჩინე და ის ტა-

ლახისგან გააჩინე შენ!“ ამგვარად გაა-
მაყებული ეშმაკი უზენაესის მხრიდან
დაწყევლის მიზეზი გახდა. ვინაიდან ეშ-
მაკის მთავარი მიზანი სიამაყეა, ამიტომ
უამრავი პიროვნება ჭეშმარიტი გზიდან
სრულებით ამცდარია. ალლაპმა ყარუნს
იმდენი სიმდიდრე უბოძა, მისი გასაღე-
ბის ტარებაც კი ემძიმებოდა რამდენიმე
კაცს. ესოდენი წყალობის მიუხედავად,
სმას აყოლილმა წარმოსთქვა: „ყოვე-
ლივე ეს მებოძა იმ ცოდნის წყალობით,
რომელიც გამაჩინია!“ მისი გაამაყებული
სულით ვერ დაემორჩილა მუსა (ა.ს.) ქა-
დაგებულ ჭეშმარიტებას, რის შემდეგაც
მოწიანაალმდეგეთა შორის აღმოჩნდა,
ისეთივე გზააბნევაში, როგორშიც ფა-
რაონი, რომელმაც წარმოსთქვა: „მე ვარ
უზენაესი ღმერთი თქვენი!“

წარმართები, რომ შუამავლის მიერ
მოტანილ ჭეშმარიტებას უარყოფდნენ,
უპირველეს ყოვლისა, ამის მიზეზი სი-
ამაყე იყო. ის ადამიინები, რომლებიც
ერთ დროს საზოგადოებაში დაფასებულ
და დიდებულ გვარიშვილად ითვლებოდ-
ნენ, ეს სტატუსი უნდა დაეკარგათ და ის
უნდა ერწმუნათ, რაც უბრალო და დაუც-
ველ საზოგადოებას. მათ შესახებ ყურანი
გვამცნობს: და თქვეს: „რა მოხდებოდა,
რომ ზეგარდმოვლენოდა ეს ყურანი რო-
მელიმე დიდებულ კაცზე ამ ორი ქალა-
ქიდან?“ უკმაყოფილება ამგვარად გა-
მოხატეს და მის წინააღმდეგ წავიდნენ.
საკუთარ თავზე მაღალი წარმოდგენის
მქონენი როცა შუამავალთან მივიდნენ
და მის გვერდით ნახეს დაუცველი, ობო-
ლი, თუ სხვა უამრავი პიროვნება, სია-
მაყის გამო მათ გვერდით დაჯდომა არ
ისურვეს და შუამავალს უთხრეს: „როცა
ჩვენ მოვალთ, ეს ადამიინები აქედან
გაუშვი!“ საკუთარ თავს რომ სხვებთან
შედარებით მაღლა აყენებდნენ, ეს კი-
დევ ერთხელ დაამტკიცეს და შუამავალს
სთხოვეს, როცა შენთან სასაუბროდ მო-
ვალთ, დასაჯდომად განსაკუთრებული
ადგილი გაგვიმზადეო.

სიამაყეს თან მოაქვს ძუნწობა, გა-
უმაძლრობა, შური და სიკეთის დაუნა-

ხაობა, მოკლედ, ყველა ის ქმედება და
გრძნობა, რაც მუსლიმს კატეგორიუ-
ლად ეკრძალება. ამ ყველაფერს კი, ბო-
ლოს ჭეშმარიტების უარყოფა და საბო-
ლოოდ, გზიდან აცდენა მოსდევს. რაც
მუსლიმის ცხოვრებისეულ პრინციპებს
- სიყვარულს, შებრალებას და ნდობას
ეწინააღმდეგება. ერთმა პიროვნებამ შუ-
ამავალს ჰქითხა: „კარგი სამოსი სიამაყის
მიზეზად ხომ არ ჩამეთვლებაო?“ შუამა-
ვალმა კითხვითვე უპასუხა, თუ რას ფიქ-
რობდა თვითონ აღნიშნულის შესახებ.
კაცმა უპასუხა: „არაფერს, უბრალოდ
ჩემი გული ასეთი ქმედებით კმაყოფი-
ლია!“ ამ პასუხის მიღების შემდეგ შუამა-
ვალმა (ს.ა.ს.) ბრძანა: „ასეთ გულში სია-
მაყე არ არის. ისლამის შესაბამისად აღზ-
რდილი საზოგადოება დარია, როგორც
ერთიმეორეს შეკრული აგური, სიამაყე
კი ამ ყოველივეს წინააღმდეგია“. ისლა-
მი განსაკუთრებულად აღნიშნავს მოკრ-
ძალების მნიშვნელობას. შუამავალი კი
ყოველთვის კრძალავდა სხვებზე ზურგის
შექცევას. უზენაესმა ადამიანი ყველა
სხვა არსებისაგან ამაღლებული გააჩინა
და მას ყოველთვის ეკრძალება ერთმა-
ნეთს შორის სიამაყისა და ქედმაღლობის
გამოჩენა. უზენაესი აღლაპი ბრძანებს:
„და არ იარო ქეყანაზე ამაყად, უეჭვე-
ლად, შენ ვერ გახვრეტ დედამიწას და ვერ
აწვდები მთებს სიმაღლით!“ ასეთნაირად
აფრთხილებს და დასძენს, რომ „უეჭვე-
ლად, ჩვენ გავაჩინეთ ადამიანი გამოცდი-
სა და განცდისათვის!“ ასეთი სიტყვების
შემდეგ პიროვნებამ უნდა შეიგნოს, რომ
ის, მხოლოდ ერთი უმწეო მონა-მორჩი-
ლია და შესაბამისად იღვაწოს. შუამავა-
ლი გვამცნობს, რომ „ვისაც გულში იო-
ტისოდენა სიამაყე გააჩინია, ის სამოთხეს
ვერ დაიმკვიდრებს და დასძენს: „ვისაც
თავისითვის სხვების ფეხზე წამოდგომა
მოეწონება, მან ჯოჯოხეთში სამყოფე-
ლი გაიმზადოს!“ ამგვარად სიამაყესთან
კავშირში მყოფი ყოველი გზა აკრძალა
და თავის თანამედროვეებს შემდეგი ქმე-
დებისაგან შორს ყოფნა ურჩია: ვეფხვის
ტყავზე დაჯდომა, აბრეშუმის და ატლა-
სის სამოსის ჩაცმა, ოქროსა და ვერც-

ხლის ჭურჭლის გამოყენება, სამკაულებითა თუ სხვა მოსართავებით ქედმაღლობა. ეს იმ მცირე ქმედების ჩამონათვალია, რაც სიამაყის ხშირ მიზეზად ითვლება. შუამავალი სიამაყის უარყოფით მხარეებზე იმდენს საუბრობდა, რომ მის თანამედროვეებს მთელი გულითა და სულით ეშინოდათ მათ გულებსაც არ მოდებოდა აღნიშნული სენი. ვინაიდან, ერთხელ შუამავალმა ბრძანა: „ვინც სიამაყით სამოსს მიწაზე შეხებით ატარებს, მას განკითხვის დღეს ალლაპი არ შეხედავს!“ ებუ ბექირმა (რ.ა.) ჰკითხა: „შუამავალო, სამოსის ერთ მხარეს ხელში თუ არ დავიჭერ, მიწას ეხება.“ შუამავალმა დაამშვიდა: „შენ არ ხარ მათ რიგებში, ვინც აღნიშნულს სიამაყით ასრულებს!“ ეს კი, იმას მიანიშნებს, რომ აღნიშნული თემის ირგვლივ საკმაოდ ყურადღებით იყვნენ, რასაც ყველა საპაპე ითვალისწინებდა. ვინაიდან ნებისმიერ მომენტში არის საშიშროება, რომ ადამიანმა ყოველ ქმედებაში საკუთარი თავი სხვებზე მაღლა დაინახოს; მათ შორის ღვთისმსახურებაშიც კი.

ისლამი ყველას მოკრძალებისკენ მოუწოდებს და სთხოვს სიამაყისაგან შორს იყოს. ვინაიდან, დიადი გვამცნობს: „ხოლო მოწყალის მსახურნი არიან ისინი, რომელნიც მოკრძალებულად დადიან ქვეყანაზე და როცა უმეცარი შემოხვევდებათ, უზნებიან: „სალამი!“ მორჩმუნე ეცდება იცხოვროს გაჭირვებული ადამიანების გათვალისწინებით, იგი ამჯობინებს მოკრძალებულ ცხოვრებას და ნუხს, რომ ფუფუნებაში ცხოვრებამ შეიძლება მას სიამაყე მოჰვაროს. ნათქვამია, რომ ადამიანი, რომელიც გამჩენის კმაყოფილების მოპოვების გამო უარს იტყვის ძვირადლირებული ტანსაცმლის ტარებაზე, მიუხედავად იმისა, რომ აქვს შესაძლებლობა, დაჯილდოვდება სამოთხის სამოსით ყველას თვალწინ. აქვე უნდა აღინიშნოს თავმდაბლობის მნიშვნელობაც, ვინაიდან, შუამავალმა აღნიშნული თვისების მქონე ადამიანი სამოთხის მკვიდრთა რიგებში მოიხსენია და ეს მისი ამაღლების მიზეზად მოიყვანა: „...და ვინც ალლაპის

კმაყოფილების მოპოვებისთვის თავმდაბლობას გამოიჩენს, ალლაპი აღამაღლებს მას!“

მოკრძალებული ის არის, ვინც უზენაესისგან მასზე ბოძებული წყალობის ფასი იცის და აღნიშნულ წყალობას მისი კმაყოფილების მოპოვებისთვის იყენებს. დიადი ალლაპი ყურანში მოკრძალებული ადამიანების შესახებ გვამცნობს: „ახარე მორჩილ!... რომელთა გულები ალლაპის სახელის ხსენებაზე ძრწოლვით ივსება და რომლებიც მომთმენი არიან იმისა, რაც მოელით, ლოცვად დგებიან და გასცემენ იქიდან, რაც ებოძათ ჩვენგან!“

შუამავალი ყოველთვის ყურანის მაღალი ზნეობით ცხოვრობდა, ყველასადმი მოკრძალებით იქცეოდა და უბრალოებას იჩენდა. „სამყაროს წყალობად“ წარმოგზავნილს არასოდეს დავიწყებია, რომ ამიერ სამყაროში დროებით იყო მოვლენილი. არასოდეს გაამაყებულა და თავი სხვებზე მაღლა არასოდეს უგრძენია, მიუხედავად იმისა, რომ მას უზენაესმა ყველაზე ძვირფასი და მნიშვნელოვანი მისია მიჰმადლა. საპაპებს შუამავალი საკუთარ თავზე უფრო მეტად უყვარდათ, მაგრამ მათგან მაღალფარდოვანი სიტყვების გამოყენებას მის მიმართ ყოველთვის უკრძალავდა. არასოდეს მოსწონდა, როცა მის გამო ვინმე ფეხზე წმოდგებოდა, ყველაზე ღარიბი ადამიანების ერთად ჭამდა და სვამდა და არც ბავშვებისათვის იზარებდა მისალმებას. თავისი ასეთი მოკრძალებით საზოგადეოებისათვის ყოველთვის სამაგალითო იყო და სხვებსაც ასეთი თავმდაბლობისკენ მოუწოდებდა: „უეჭველად, ალლაპმა მამცნო, რომ ერთი-მეორეს თავაზიანად მოვეპყროთ, არ დავიკვეხნოთ ერთურთის ნინაშე და არც ზღვარს გადავიდეთ ერთმანეთის მიმართ!“

უზენაესმა ალლაპმა დაგვიფაროს თითოეული ჩვენგანი სიამაყის მსგვასი მავნე ჩვევებისაგან და მისი მორჩილი ღვთისმსახურთაგან გვამყოფოს! ამიინ!

6060 ტარიელაპე

ისლამი

ისლამი არის მოაზროვნე ადამიანის მიერ არჩეული სწორი გზა, რომელიც მას დაეხმარება ამქვეყნიური და იმქვეყნიური სიმშვიდის მოპოვებაში.

„უფრო კონკრეტული განმარტებით: „... სიტყვა „ისლამი“, იმავე არაბული ფუძიდან მოდის, რომლიდანაც სიტყვა მშვიდობა წარმოიშვა.“

ბედნიერებისკენ მიმავალი გზა სწორედ, რომ ისლამსა და მის ღვთისმსახურებაზე გადის. ის ყველაფერი, რასაც ალლაჰი გვიპრანებს, მიმართულია საზოადოების განვითარებისა და ხელშეწყობისკენ... მაგრამ დღევანდელ რეალობაში საზოგადოება დიდი დილემის წინაშე აღმოჩნდა, იქედან გამომდინარე, რომ ხალხში ცნობიერების დონე ძალიან დაბალია, როგორც არამუსლიმ, ასევე მუსლიმ თემში, ისლამის შესახებ ჩნდება რამდენიმე სტერეოტიპი, რომელიც მკაფიოდ ცვლის ხალხის წარმოდგენას ისლამზე, გავლენას ახდენს

ისლამის მიმდევრებზე და მათ გარე სამყაროსთან კომუნიკაციაზე. დღეს მე ვაპირებ განვიხილო ამ სტერეოტიპების წარმოშობის მიზეზი, შედეგი და ის, თუ რამდენად ახლოსაა თითოეული მათგანი რეალობასთან.

დღევანდელ დღეს ნებისმიერი ქვეყნის მოსახლეობის უმეტესობა მსოფლიოს წინაშე მდგარ მძიმე გამოწვევებს შორის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს პრობლემად ტერორიზმს დაასახელებს. მიუხედავად იმისა, რომ ტერორიზმი ბევრ რამეს მოიცავს, აბსოლუტურ უმეტესობას ამ სიტყვის ხსენებისას პირველ რიგში ისლამი ახსენდება. ჩნდება ისეთი შთაბეჭდილება, რომ ისლამი მოუწოდებს ადამიანებს თავიანთი თანამემამულეების დახმარებისა და განადგურებისკენ. ამ ყოველივეს შედეგი კი არის ის, რომ მუსლიმ საზოადოებას დიდი დრო სჭირდება ხალხთან კონტაქტის დამყარებისთვის, რადგან შეშინებულ მოსახლეობას ყოველი მუსლიმი პოტენციურ

ტერორისტთად მიაჩნიათ და მათთან სიახლოვეს უფრთხიან. ეს ყველაფერი კი, რათქმა უნდა, ცნობიერების დაბალი დონეა. ისლამი ხალხს ერთმანეთის ამოხოცვისკენ კი არა, ერთად სამყაროს უკეთესობისკენ შეცვლისთვის მოუწოდებს. არცერთმა მხარემ არ იცის, რომ ისლამში ადამიანთა კვლა უდიდეს ცოდვად მიიჩნევა, ტერორისტული აქტი კი არა, მორწმუნე ადამიანს ომშიც კი არ შეუძლია ადამიანის მოკვლა ზურგიდან ან მაშინ, როცა ის დანებდება. აკრძალულია ყოველგვარი სისასტიკე, რომელიც ადამიანსა და მის ჯანმრთელობას ვნებს.

უდანაშაულო ადა-
მიანების კვლა უდიდე-
სი ცოდვაა და მასზე
ყურანშიც არის
საუბარი...

1 „...ვინც
მოჰკლას ადა-
მიანი არა ადა-
მიანის წილ და
არა ქვეყანაზე
უკეთურობის
გასანმენდად,
თითქოსდა მთე-
ლი ხალხი ამოეწყ-
ვიტოს. და ვინც ადა-
მიანს სიცოცხლეს შეუ-
ნარჩუნებს, თითქოსდა მთე-
ლი ხალხისთვის შეენარჩუნებინოს
სიცოცხლე....“ (5/32)

ამ ყოველივედან გამომდინარე, როგორ შეიძლება მივიჩნიოთ, რომ ისლამი ასწავლის ხალხს ბოროტებას?! ისლამი ერთადერთი იარაღია ამ ცივისისხლიან სამყაროში უკეთესი რეალობის შესაქმნელად, თუ ყველა სწორად გაიაზრებს და ისწავლის თუ რას ნიშნავს მუსლიმობა, სამყარო უკეთესი გახდება. დღევანდელ რეალობაში ძალიან მარტივია ინფორმაციის მოძიება ნებისმიერ თემაზე, ყურანიც ნათარგმნია, ხალხი კი, მაინც თვალდახუჭული ენდობა და იზიარებს სტერეოტიპებს. სურვილიც არ არის მისი საფუძვლიანად შესწავლის და

სწორედ, ამიტომ მუსლიმები იძულებული არიან ყოველთვის ამტკიცონ მათი უდანაშაულობა ამტკიცონ, რომ არ არიან კაცთმოძულები, არ არიან ტერორისტები, რომ ისინიც ჩვეულებრივი ადამიანები არიან და აქვთ მშვიდად ცხოვრების უფლება.

„საქართველოს მოქალაქეობის შესახებ“ ორგანული კანონის თანახმად სრულწლოვანი პირი საქართველოს მოქალაქეობას მიიღებს, თუ იგი აკმაყოფილებს შემდეგ მოთხოვნებს:

ა) მუდმივად ცხოვრობს საქართველოს ტერიტორიაზე უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში;

ბ) დადგენილ ფარგლებში იცის სახელმწიფო ენა;

გ) დადგენილ ფარგლებში იცის საქართველოს ისტორია და სამართლის ძირითადი საფუძვლები;

დ) საქართველოში აქვს სამუშაო ადგილი ან უძრავი ქონება, ან საქართველოს ტერიტორიაზე ახორციელებს სამეწარმეო საქმიანობას, ან საქართველოს საწარმოში ფლობს წილს ან აქციებს.

საქართველოს კონსტიტუციაში წერია, რომ ნებისმიერ ადამიანს შეუძლია გახდეს საქართველოს მოქალაქე, რომელიც აკმაყოფილებს ზემოთხსენებულ ჩამონათვალს. კონსტიტუციაში არსად არ წერია, რომ მუსლიმი ვერ იქნება საქართველოს მოქალაქე. თუმცა საქართველოს ზოგიერთი მცხოვრებლები სხვაგვარად ფიქრობს. შემორჩენილია ასეთი აზრი, რომ საქართველოს მოქალაქე არ შეიძლება იყოს მუსლიმი და თუ მუსლიმი ხარ, ესე

იგი შენ ავტომატურად ან არაბი, ან თურქი გამოდიხარ. არაერთხელ შევხვედრივარ მსგავს წამოძახილს მუსლიმის მიმართ: „შენს სამშობლოში წადი, ეს საქართველოა, წადი თურქეთში“. ჩვენი ერი ჯერ კიდევ ვერ შეეგუა იმას, რომ შესაძლებელია ადამიანები იყვნენ განსხვავებულები, თუმცა მათში სამშობლოს სიყვარული არ იცვლება. საქართველოში მცხოვრები მუსლიმები საჭიროების შემთხვევაში, ისევე დაიცავენ სამშობლოს, როგორც ამას ქრისტიანები გააკეთებენ. რელიგია არ განსაზღვრავს სამშობლოს სიყვარულს, მითუმეტეს, რომ ისლამი მოითხოვს მუსლიმებისგან დაიცვან თავისი მიწა და თავისუფლება. ყველა ის ადამიანი, რომელიც სამშობლოსათვის ბრძოლის დროს დაიღუპება უდიდესი მადლის პატრონი გახდება და მოიპოვებს ალლაჰის მადლიერებას.

რაც უფრო დრო გადის და ვითარდება სამყარო, მით უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს განათლება. იცვლება შეხედულებები, როგორც ჩაცმის სტილზე ასევე განათლების აუცილებლობაზე. ზოგიერთს ჯერ კიდევ ჰავნია, რომ ისლამი ჩაგრავს ქალებს, არ აძლევს მათ განათლებისა და თავისუფლად ჩაცმის საშუალებას... არ აძლევს მათ უფლებას იყვნენ დამოუკიდებლები თავიანთ გადაწყვეტილებებში. მხოლოდ რამდენიმემ თუ იცის რომ ისლამი არ კრძალავს განათლებას, არ კრძალავს თავისუფლებას, არ ზღუდავს ჩვენს უფლებებს... ისლამი არ არის მჩაგვრელი რელიგია. არა მხოლოდ არამუსლიმებმა, ზოგიერთმა მუსლიმაც კი არ იცის თავიანთი უფლებები, ბრძად სჯერათ ადამიანების მონათხოვის და სწორედ აქედან ჩნდება არასწორი შეხედულებები ისლამზე. მაგა-

ლითად, რომელიდაც ქვეყანაში კაცმა მოინდომა, რომ თავისი ქალიშვილი მალე გაეთხოვებინა, გადაწყვიტა რომ მას არ უნდა ესწავლა, ეს კი მან ისლამის სახელით გააკეთა, სხვებმა ეს მოქმედება უყოფმანოდ გაიმეორეს, გადაწყვიტეს რომ ქალს სწავლა არ სჭირდებოდა. რეალურად ყურანი მოგვინდებს, ისწავლეთ, იკითხეთ გაავრცელეთ ცოდნა რათა სამყარო უკეთესი გახადოთ... არ არსებობს არანაირი წესი ისლამში, რომლის მიხედვითაც ქალს ეკრძალება თავისუფლება, სწავლის უფლება, გადაადგილების ან სხვა სახის უფლება. ისლამში, ის რაც აკრძალულია ქალისთვის, იკრძალება კაცისთვისაც.

ამის შესახებ ალლაჰის შუამავალი ამბობს: „ეჭვი არ არის იმაში, რომ ქალები გათანაბრებული არიან მამაკაცებთან“.

განათლება იქნება ერთადერთი იარაღი, რომლის დახმარებითაც შეიძლება ის სტერეოტიპები გავაქროთ ჩვენს ცხოვრებაში, რომლებიც გვაიძულებენ მუსლიმი ქალების შეცოდებას იმის გამო, რომ ისინი ჰიჯაბს ატარებენ, იმის გამო რომ ისინი გრძელი კაბებით დადიან... იმის გამო რომ ისინი მუსლიმები არიან. მუსლიმი ქალები ყოველთვის ყურადღების ცენტრში არიან მათი ჩაცმულობის გამო, თუმცა ჩემთვის გაუგებარია მიზეზი იმ რეალობაში, სადაც მონაზენები ატარებენ ანაფორებს, თავზე იფარებენ და რელიგიურ ცხოვრებას ასე ეწევიან, მათ დიდი პატივისცემით მოიხსენიებენ, მაგრამ მუსლიმ ქალს, რომელსაც ახურავს ჰიჯაბი და აცვია გრძელი კაბა სულ დაჩაგრულად თვლიან. ისლამი არ ჩაგრავს ქალებს. ისლამი არ არის მჩაგვრელი რელიგია.

„უეჭველად, ალლაჰი ბრძანებს სამართლიანობას, სიკეთის კეთებას და ნათესავებზე დახმარებას. და კრძალავს სიძვას, გასაკიცხ ქმედებებს და უსამართლობას. იგი შეგაგონებთ თქვენ, ეგების გულისხმაჲოთ!“ (16/90)

ადამიანები ყოველთვის ცდილობენ რამე ისეთის გაკეთებას, რაც მათვის სიკეთის მომტანია, სურვილი ყოველთვის არის, თუმცა დროს ვერასდროს გამონახავენ ამისთვის. მსოფლიოს არაერთ ქვეყანაში ფიქრობს ხალხი, რომ ისლამი რთული რელიგიაა, რთულია ყველა ღვთისმსახურების ზედმინენით შესრულება... ისლამის არც ერთი ღვთისმსახურება არ არის ზიანის მომტანი.. ისლამი ითხოვს სისუფთავეს, ლოცვას, ხალხზე დახმარებასა და მოთმინებას. რომელი მათგანია რთული? ან ზიანის მომტანი ჩვენი ორგანიზმისთვის? მაშინ როცა სამყარო მხოლოდ 21-ე საუკუნეში მიხვდა რომ სისუფთავე, ყოველდღე ხელების დაბანა, დეზინფექცია სასიცოცხლოდ მნინელოვანია, ეს ისლამში მეშვიდე საუკუნიდან უკვე სავალდებულო იყო.

იმ რეალობაში, სადაც ხალხი შიმშილობს, მარხვის დაცვა, ერთგვარი გაკვეთილია თუ როგორ უწევთ ხალხს დღეების, კვირეების და ზოგჯერ თვეების გატარება შიმშილში. ალბათ მარხვას იმიტომ მიიჩნევენ რთულად შესასრულებლად, რომ წარმოუდგენელია მათვის მთელი დღე შიმშილი, თუმცა აუცილებელია, სანამ ადამიანები თავიანთ თავზე არ გამოცდიან თუ რა არის შიმშილი, ვერასდროს მიხვდებიან რას გრძნობენ სხვები. გარდა მოთმინების და თანაგრძნობის უნარის გამომუშავები-

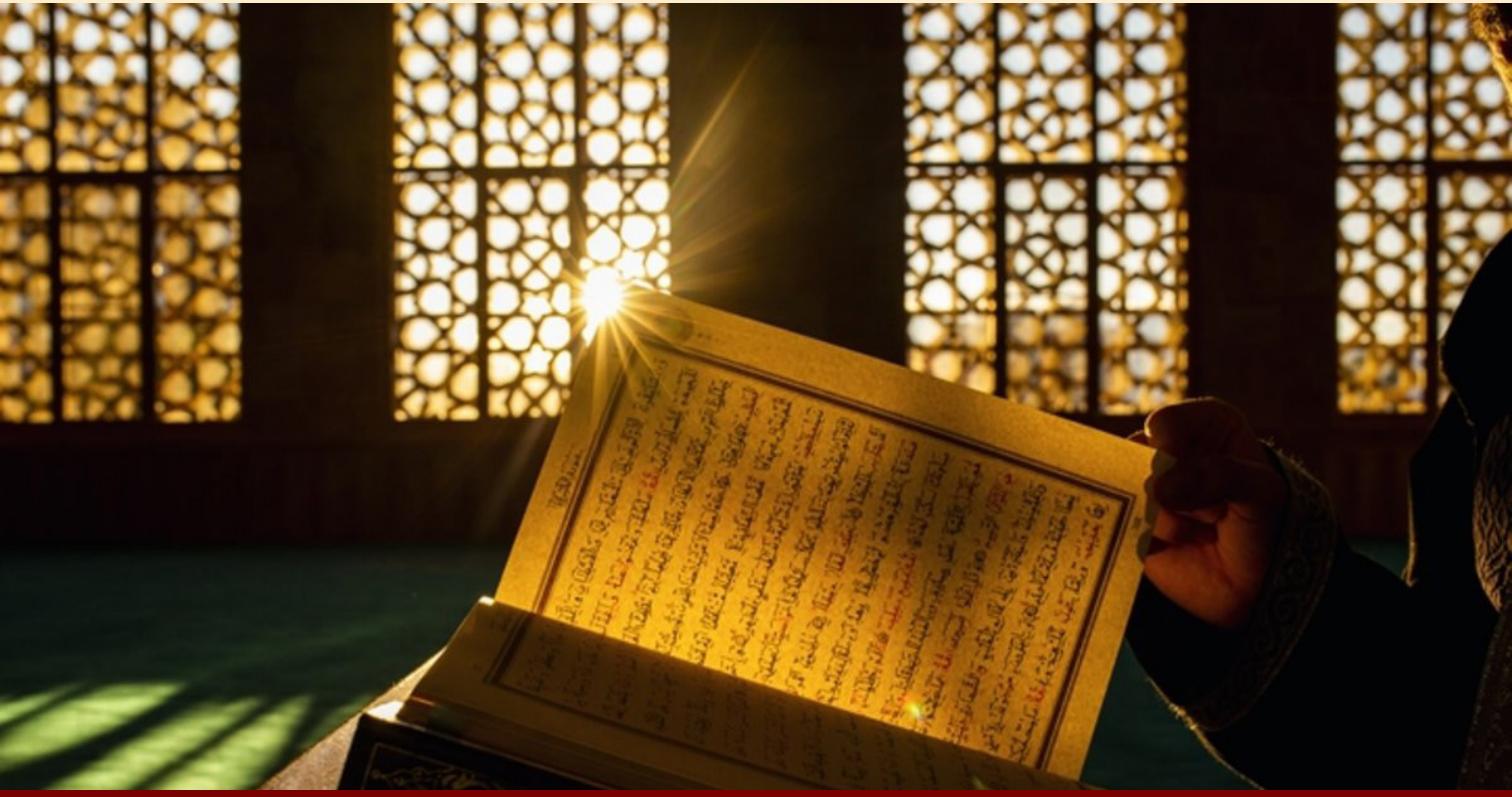
სა მარხვა ჯანმრთელობისთვისაც სასარგებლოა მეცნიერული თვალსაზრისით. წელიწადში ერთხელ მაინც ორგანიზმს დასვენება სჭირდება, მარხვის პერიოდში კი ამას ახერხებს. ადამიანი, რომელიც მარხვას იცავს სწავლობს, როგორ იცხოვროს სწორად და ალალად, იმ ერთი თვის მანძილზე მოუწონარ ქმედებებს გმობს, ხალხს ეხმარება, უფრო მეტად ესმის სხვისი ტკივილი. აქედან გამომდინარე, არ არის მარხვა ცუდი ან რთული. მას, ის ადამიანები ართულებენ, ვისაც მარხვის ნამდვილი არსი არ ესმით.

ისლამში ცოდვების მონანიება სხვაგვარადაა და ამ დროსაც ის მიმართულია ადამიანების კეთილდღეობისკენ. მაგალითად, როდესაც მარხვას არღვევ, ანუ თვითნებურად იღებ საკვებს მარხვის პერიოდში, აუცილებელია მარხვის დარღვევის გამოსასყიდად დაეხმარო ათ გაჭირვებულს. ყოველივე ამის შემდეგ რატომ არის მოსაზრება, რომ ისლამი მჩაგვრელი რელიგიაა? რომ ისლამი ხელს უწყობს ბოროტებას...?

ისლამი ერთაერთი რელიგიაა, რომელიც ნამდვილად ზრუნავს ცივილიზებული სამყაროს განვითარებასა და წინსვლაზე, რაც უფრო მეტი მორწმუნე იქნება სამყაროში, მით უფრო უკეთესი გახდება ის.

და სწორედ რომ... თავისუფლებისკენ მიმავალი გზა ისლამსა და მის ღვთისმსახურებაზე გადის. ის ყველაფერი, რასაც ალლაჰი გვიბრძანებს, მიმართულია საზოადოების განვითარებისა და ხელშეწყობისკენ...

სურა - ია სინ/36

დაცვითი ბოლება

გაგრძელება ნინა ნომრიდან...

وَمَنْ نُعَمِّرُهُ نُنَكِّسُهُ فِي الْحَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ . ٦٨
და ვისაც ხანგრძლივ სიცოცხლეს ვუ-
ბოძებთ, სანინააღმდეგო იერს ვაძლევთ,
განა გონს არ მოეგებიან?

ბავშვი სუსტ არსებად იპადება, იგი და-
მოკიდებულია მეურვეზე. იზრდება, ნელ-
ნელა ძლიერდება, იმდენად ძლიერდება,
რომ ზოგიერთი სამყაროს აზანზარებს.
მაგრამ 40-50 წლის შემდეგ, ისევ იწყებს
უძლურება მის სხეულში შესვლას, ისევ და-
მოკიდებული ხდება ვიღაცაზე, იგი იხრება
მინისაკენ, რისგანაც გაჩნდა. ამის შეჩერე-
ბა შეუძლებელია, რადგანც ამას ყურანი
გვამცნობს, ჩვენ სიცოცხლის ფასი კარგად
უნდა ვიცოდეთ და სიკვდილი ხშირად გა-
ვიხსენოთ, განკითხვა არ დავივიწყოთ.

ძვ. ომარი იქირავებს ადამიანს, რათა
მას სიკვდილი ხშირად შეახსენოს, გარკვე-
ული დროის გასვლის შემდეგ ათავისუფ-
ლებს მას, მიზეზი კი სარკები ჩახედვისას
საკუთარ სახეზე რამდენიმე წვერის ღერის
გათეთრება გახდა. დაქირავებულს უთხრა:
ეს თმები აწი შემახსენებენ სიკვდილს. დავ-
ფიქრდეთ: მაშ, ჩვენ რა გვემართება?

თუ დავაკვირდებით ადამიანთა
ცხოვრებას, ვინც არ უნდა იყოს იგი, რა
ცოდნასაც არ უნდა ფლობდეს, მოხუცე-
ბულობაში აღარც ის მახსოვრობა აქვს,
აღარც ის ენერგია, აღარც ის ხალისი, რაც
ადრე ჰქონდა. შუამავლის ადრე გარდაც-
ვალების ერთ-ერთ მიზეზად ესეც შეიძლე-
ბა ჩაითვალოს, უდიდესმა ალლაჰმა მისი
სული ადრეულ ასაკში, 63 წლის ასაკში მი-
იბარა, რადგანაც მან ყურანი იცოდა ზეპი-
რად, შემდგომში აუცილებლად შეეცვლე-
ბოდა იერი, როგორც ამ აიათშია ნახსენები.
ამიტომ ჩვენ ასაკს ყურადღება მივაქციოთ
და იმის მიხედვით დავარეგულიროთ ჩვენი
ყველანაირი საქმიანობა. სული - ადამიან-
ზე ალლაჰის ბოძებული სიმდიდრეა, რომე-
ლიც არ ბერდება, იგი სხეულს, მასში არ-
სებულ უჯრედებს იყენებს, მაგრამ როდე-
საც სხეული და უჯრედები ბერდება, უკვე
სული მას, ისე ვეღარ იყენებს როგორც
ადრე. აქ დრო რამდენად ფასეულია ჩვენთ-
ვის ამის მინიშნებაცაა.

۶۹. وَمَا عَلِمْنَاهُ الشِّعْرُ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ
მუსი

და არ შეგვისწავლებია მისთვის პოეზია, რამეთუ ეს არ შეეფერებოდა მას. იგი მხოლოდ შეხსენება და ცხადი ყურანია!

ძველი დროის არაბეთში ლექსები წერდნენ და ამაზე დიდი შეჯიბრებები იმართებოდა ოლიმპიადის მსგავსად, გამარჯვებულთა ლექსები ქაბას კედელზე იკიდებოდა. მაგრამ ამ აიათში ალლაჰი ბრძანებს, „და არ შეგვისწავლებია მისთვის პოეზია“, სხვა ბევრ აიათში ყურანზე, ამბობს ლმერთი არ გარდმოგვივლენია, მაგრამ აქ არ შეგვისწავლებია ბრძანებს, რადგანაც პოეზია შეისწავლება, აიათები კი გარდმოევლინება. როცა შუამავალს ცრუდ რაცხავდნენ მუშრიქები (ურნმუნოები) და აბრალებდნენ, რომ ეს პოეზიაა, რომელიც მან გადაიწერა. ალლაჰი არნმუნებს, რომ პოეზია შეისწავლება, ყურ'ანი კი გარდმოვლენილია და იგი თქვენთვის ცოდნაა, თქვენ მისით ცოდნა უნდა მიიღოთ. ძალიან ბევრი აიათი ამონმებს, რომ იგი შეგონებაა. ამიტომაც ძირითადად ცოდნა ყურანისაგან უნდა მივიღოთ და არა ვიღაცებებისაგან, რაც არ უნდა მცოდნედ მოგვეჩერენს ის. ეს ის ყურ'ნია, რომელიც ყველას გაძაგებად გარდმოევლინა, ვინც ამბობს, რომ თქვენ ყურ'ანს ვერ გაიგებთ, სანამ სხვა წიგნებს არ წაიკითხავთ, მართლაც ცხად გზააბნევაშია.

٧. لِيُنَذِّرَ مَنْ كَانَ حَيَاً وَيَحِقُّ الْقُولُ عَلَى الْكَافِرِينَ

რათა შეაგონოს, ვინც არის ცოცხალი და ურნმუნოთა ზედა გაცხადდეს სიტყვა !

ეს ყურანი ცოცხლებისათვის წასაკითი წიგნია ანუ სულით ცოცხალი ადამიანისთვის. ჩვენ სად ვკითხებულობთ? ან რა საჭიროა ყურანის შესწავლა? გარდაიცვლება ახლობელი, მოვიყვანთ ვინც მისი კითხვა იცის, წავაკითხებთ და ვაჩუქებთ გარდაცვლილს. რადგანაც ცოცხლებისთვისაა წასაკითხი ჩვენ მათ (მიცვალებულებს) ვერ გავაგონებთ. მაგრამ ადამიანებს, რომლებსაც ვერ გავაგონებთ, მათთვის სასჯელი არ არსებობს. ისრა სურაში ალლაჰი ბრძანებს: „და არ ვიქნებით დამსჯელნი, სადაც შემგონებელი არ მიგვიგზვანია“... ეს აიათი კი გვეუბნება, რომ ერ, ცოცხლებო (სულიერად ცოცხლებო), ეს ყურანი თქვენთვისაა,

რათა ვისი სულიც მკვდარია და მის პატრონს მისი გაცოცხლება არ უნდა, მათთვის გაცხადდეს ეს სიტყვა.

۷۱. اَوْلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِنَ عِبْدٍ اَيْدِيهَا اَغْنَامًا فَهُمْ لَهَا مَالُوكُونَ

განა ვერ ხედავენ, რომ ჩვენ გავაჩინეთ საქონელი ჩვენი ძლევამოსილების ნიშნად, რომელსაც ისინი ფლობენ?

ეი, ადამიანებო დააკვირდით თქვენთვის გავაჩინეთ ყველაფერი (ყველანაირი სარჩო), ჩვენი ხელით გავაჩინეთ, რაც სამყაროშია, თქვენ კი მათ დაეპატრონეთ და არა მარტო გავაჩინეთ დაგიმორჩილეთ, თქვენ მათ ფლობთ. ამ გაჩენაში უდიდესი ალლაჰის სიძლიერე და ერთადერთობა უნდა დავინახოთ. ერთი მიწისგან რამდენიმდე სახეობა ამოდის? როგორ სცნობს მიწა სხვადასხვა ხეხილის კურკას? ყველა სახის კურკა, რომ მოვფინოთ მიწის გარკვეულ მონაკვეთში ეთმანეთთან ახლოს, ვნახავთ რომ სხვადასხვა სახეობის ხეხილი ამოვა იქ, მათი ნაყოფი კი სხვადასხვა იქნება, ფერით, გემოთი, ზომით, შეხედულებით და ა. შ.

۷۲-۷۳. وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ وَمَسَارِبٌ اَفَلَا يَشْكُرُونَ

وَذَلِّلَنَا هَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ

და მორჩილ გჰჰმენით იგი მათთვის. მის ერთ ნაწილზე სხედან, მეორეთი იკვებებიან. და მათში მათთვისაა სარგებელი და სასმელი. ნუთუ არლა იქნებიან მადლიერნი?

დაფიქრდით ადამიანებო! ალლაჰიმა თავისი ძლევამოსილების ნიშნად ცხოველები გააჩინა ჩვენთვის, მრავალათასნაირი სახეობა. ამ ცხოველებისთვის ცალკ-ცალკე საჭმელი, სასმელი გააჩინა (სხვადასხვა ცხოველი სხვადასხვა საკვებით იკვებება). ისინი მათით იკვებებიან (წინა აიათში სიტყვა „ენდამი“-ა გამოყენებული, აქ, ძირითადად 4 სახის ცხოველზეა საუბარი: ცხვარი, თხა ძროხისებრთა და აქლემი), ჩვენთვის კი მათშია სარგებელი და სასმელი: „და უეჭველად, თქვენთვის ცხოველებში გაკვეთილია. თქვენ გასმევთ იმას, რაც მათ მუცლებშია. ნახევრად მოუნელებელ საკვებსა და სისხლს შორის, სუფ-

თა რძეს, სასიამოვნო დასალევს მათთვის,
ვინც სვამს.“ სურა ნაპლის 66 აიათი.

უდიდესი ალლაჰი ცხოველთა მუც-
ლებში ნაწლავებსა და სიბინძურებს შო-
რის ჩვენთვის აჩენს ქათქათა თეთრ რძეს,
რომელიც სასიამოვნო დასალევია. ნუთუ
არ დაფიქრდებით და მადლიერების გამო-
ხატვის გრძნობა არ გიჩნდებათ? ნუთუ ამის
შემდეგ სხვებზე თაყვანისცემა გიჩნდებთ
გულში, სხვებზე რომლებიც, მხოლოდ ამქ-
ვეყნად და მხოლოდ დროებით მოგანიჭე-
ბენ სიამოვნებას და იმასაც შემდგომში და-
გაყვედრებენ. კარგად დაფიქრდით.

٧٤-٧٥ . وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَلِهَةً لَعَلَيْهِمْ يُنَصَّرُونَ لَا يَسْتَطِعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُحْضَرُونَ ﴿٧٤﴾

და დაიდგინეს ალლაჰის ნაცვლად სხვა
ღვთაება იმ იმედით, რომ დახმარებას გაუ-
ნევენ. არ შეუძლიათ მათი დახმარება, რა-
მეთუ ისინი მათ დასაცავად გამზადებული
ლაშქარია.

და ვინც სხვა ღვთაებები დაიდგი-
ნა ალლაჰის ნაცვლად არ უნდა დაივიწ-
ყოს, რომ მას ვერაფერში დაეხმარებიან
იმ დღეს, როცა ანგარიშისწორების დრო
დადგება, მათ ამისთვის ძალა არ ეყოფათ.
ისინი, მხოლოდ მათ დასაცავად გამზადე-
ბული ჯარია, ლაშქარია. ალლაჰი კი ბრძა-
ნებს, რომ მათ ამისთვის ძალა არ ეყოფათ.
(წერტილი.) ბოლოსდაბოლოს უნდა გავი-
გოთ რომ ადამიანები ამქვეყნიური რაღა-
ცის მოსაგებად, დაყრდნობას ცდილობენ,
ვიღაცებს მაღალ საფეხურზე აყენებენ, ეს
კი პირდაპირ ნიშნავს მათ გაღმერთებას,
რადგანაც მათი სიტყვები უფრო მნიშვნე-

ლოვანია ზოგიერთებისათვის ვიდრე უდი-
დესი ალლაჰის ბრძანებები, მაგრამ ხომ
უნდა გაიგონ, რომ ისინი, მათ ვერაფერში
დაეხმარებიან. ადამიანებს, უბრალოდ მუ-
ცელი სტკივდებათ და იმას ვერ უმკლავ-
დებიან და ამათ როგორ უნდა დაეხმარონ?
ასე გვაფრთხილებს ალლაჰი. ბოლოს კი
წაგებულთა შორის აღმოჩნდებიან ისინი,
ვინც ამ გაფრთხილებას ყურს არ დაუგდე-
ბენ, მაგრამ ძალიან დაუგვიანდება.

۷۶ . فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ أَنَّا نَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلَمُونَ
მაშ, არ დაგაღონოს საუბარმა მათმა.
უეჭველად, ჩვენ ვუწყით რასაც მალავე
და ამჟღავნებენ რასაც!

როცა შუამავალი ამ აიათებს უკითხავ-
და ადამიანებს, რა თქმა უნდა მათ შორის
მყოფები ეკამათებოდნენ, ცუდად ესაუბ-
რებოდნენ, ზოგ შემთხვევაში ლანძღვასაც
არ ერიდებოდნენ. ამ დროს კი, ალლაჰი
ამშვიდებს შუამავალს ამ აიათით და მოუ-
ნოდებს, რომ გააგრძელოს მათი შეგონება.
უდიდესი ალლაჰისთვის ისედაც ყველაფე-
რი ცხადია.

۷۷ . أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْناهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ

خَصِيمٌ مُبِينٌ

განა ადამიანი ვერ ხედავს, რომ ჩვენ
გავაჩინეთ ერთი წვეთი წყლისგან? შემდეგ
იგი გამოგვეცხადა ცხად მოწინააღმდე-
გედ!

არ დაღონდე შუამავალო, ადამიანები
ხომ ხედავენ რისგანაც არიან გაჩენილნი,
ისინი მე გავაჩინე, მაგრამ მე მემტერებიან,
მე მეწინააღმდეგებიან, ისინი შენც შეგენი-
ნააღმდეგებიან.

۷۸ . وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ حَلْقُهُ قَالَ مَنْ مُيْحَى الْعِظَامَ

وَهِيَ رَمِيمٌ

განიზრახა ჩვენთვის იგავის მოტანა,
დაივიწყა თავის გაჩენა. თქვა: „ვინ გაა-
ცოცხლებს ძვლებს, რომელიც გაიხრწნა?“

ადამიანმა, რომელმაც თავისი გაჩენა
დაივიწყა, შეკითხვა გაუჩნდა უცნაური,
მას რომ არ დავიწყებოდა თავისი გაჩენა,
ასეთი შეკითხვა არ გაუჩნდებოდა, მიუტა-
ნა შუამავალს გახრწნილი ძვალი რომელიც

უკვე იფშვნებოდა და ჰქონდა: „ვინ გააცოცხლებს ძვლებს, რომელიც გაიხრწნა?“. უთხარი: ეი, მუჰამმედ!

۷۹ . قُلْ يُحِبُّهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ

عَلَيْهِمْ

უთხარი: „გააცოცხლებს მას, რომელ-მაც გააჩინა თავდაპირველად, რამეთუ იგი ყველა გაჩენილს უწყისა.

ადამიანს, შეიძლება რაღაცები დაავიზუდეს, მაგრამ თუ ალლაჰი დაავიზუდება, მისი გამჩენი, იგი მას საკუთარ თავს დაავიზუდებს, როგორც ამ შემთხვევაში მოხდა, მან დაივიზუდა საკუთარი გაჩენა და ამიტომაც გაუჩინდა ეს შეკითხვა. შუამავალი მას პასუხობს: „ უთხარი: „გააცოცხლებს მას, რომელმაც გააჩინა თავდაპირველად“. ადამიანები ჰაერში გაფანტულ ხმებს ერთ ლილაკზე თითოს დაჭრით ტელევიზორში უსმენენ და ადამიანის ხელახლა გაჩენა ალლაჰის მხრიდან საეჭვოდ ეჩივენებათ, ეს ურნმუნოების ყველაზე მაღალი საფეხურია. ტა-ჰი-სურაში ნაბრძანებია: ღმერთო რატომ აღმადგინე ბრმად? შენ, რომელსაც მხედველობა გქონდა არ დაინახე ჩემი აიათები. ალლაჰმა ყველაფერი ზუსტად იცის, მისთვის ცხადია ყველაფერი.

۸۰ . الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنِ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا

أَتُّقْمِنُهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوْلَئِسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ يُقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلِي وَهُوَ الْخَالِقُ

الْعَلِيُّمْ

რომელმაც დაადგინა თქვენთვის მწვა-
ნე ხე ცეცხლად, ახლა თქვენ აჩალებთ მი-
სით ცეცხლა.

რომელმაც გააჩინა ცანი და მიწა, განა
არ ძალუძს, რომ გააჩინოს მსგავსი მათი?
რა თქმა უნდა ძალუძს, რამეთუ იგი ყვე-
ლაფრის გამჩენი და ყოველივეს მცოდნეა!

ალლაჰმა, რომელმაც ყველაფე-
რი გააჩინა, რომელმაც მწვანე ხე ცეცხ-
ლად აქცია, ალლაჰმა რომელმაც მინიდან
თქვენთვის ნავთობი გააჩინა, მისგანაც
ცეცხლს აჩილებთ. ნუთუ არ შეუძლია ნი-
მუშის გარეშე, ისევ გააჩინოს ის ყველაფე-
რი, რა თქმა უნდა ის ყოვლიშემძლეა, ყვე-

ლაფრის გამჩენი და ყოველივეს მცოდნეა. მას ამისთვის, სხვა რაიმე არც ძალა და არც დახმარება სჭირდება. ის, გრძელი სუსტიანი ზამთრის შემდეგ, ნაირფერად მორთულ ყველებს აცოცხლებს და ადამიანს ვერ გააცოცხლებს? მხოლოდ ერთი ბრძანებაა საჭირო.

۸۱-۸۲ . إِنَّمَا أَمْرُهُ اذَا أَرَادَ شَيْئاً أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
﴿فَسُبْحَانَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلْكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ وَالَّذِي
تُرْجَعُونَ﴾

როცე მაგ რამე ნებავა, საკმარისია
უთხრას მას: „იქმენ!“ და უმალ იქმნება
ისიც.

დაე, ქეპა-დიდება მას, რომლის ხელ-
თა მეუფება ყველაფერის! და მასთან იქნე-
ბით მობრუნებულნი.

უდიდეს ალლაჰს, თუ რაიმე სურვილი
გაუჩინდება, მხოლოდ ბრძანებაა საჭირო
და ეს სავსებით საკმარისია, რადგანაც მის
ხელშია ყველაფერი და მასზეა ყველაფერი
დამოკიდებული. ამიტომ ის მუდამ უნდა
გვახსოვდეს, მუდამ უნდა ვადიდებდეთ
მას, მუდამ უნდა ვეთაყვანებოდეთ. ჩვენ
გვინდა თუ არა, არ უნდა დავივინოთ,
რომ მას უნდა დავუბრუნდეთ და ეს გარ-
დაუვალია. ამიტომ სურა იასიინი ხშირად
ნავიკითხოთ და მის მეორე გვერდზე მოხ-
სენიებული ვაჟკაციით მოვიქცეთ, დავიც-
ვათ ჩვენი რწმენა და დავიცვათ საკუთარი
თავი. რათა საიქიოში მის წინაშე ამაყად
დგომა შევძლოთ.

შეგვაძლებინე ღმერთო დიდებულო!
აამიინ!

უკრანის მიხედვით მოჩტენები

არამიანი

ქება-დიდება სამყაროს და მასში არ-სებული ყველა სულიერისა თუ უსულოსი, ნივთისა თუ საგნის ერთადერთ გამჩენს, უზენაეს ალლაჰს, ეკუთვნის, მხოლოდ და მხოლოდ ის არის ქება-დიდების ღირსი, რომელმაც უთვალი სიკეთითა და სილამაზით შეგვამყო კაცობრიობა და მთელი სამყარო. უთვალავ სიკეთეს შორის უფრო გამორჩეული და მნიშვნელოვანი სიკეთე არსებობს, რომელიც მხოლოდ ადამიანს ეკუთვნის და რაც ამქვეყნად მის ადამიანად მოვლინებას წარმოადგენს. ადამიანის ღირსება და ფასი იმდენად დიდია, რომ უზენაესი ალლაჰი ყურანში ულამაზეს ქმნილებად მოიხსენებს, სურა თინის მე-4 აიათში ასე ბრძანებს: „უეჭველად, ჩვენ ადამიანი „საუკეთესო ფორმად“ გავაჩინეთ!“

ამ აიათიდან ნათლად ჩანს, რომ რამდენად სრულყოფილი და ლამაზი არსებაა ადამიანი, რომელსაც თვით გამჩენი ზემოთ ხსენებული სიტყვებით გვამცნობს. ადამიანი თავისი გამჩენის წინაშე ღირსეული და დაფასებული, მხოლოდ რწმენით ხდება. გამჩენიც ხომ გაჩენილს თავისი რწმენიდან გამომდინარე ანიჭებს ღირსებას და ბედნიერებას ორთავ ქვეყნად. აქედან გამომდინარე, რწმენა ადამიანისთვის მნიშვნელოვანი კომპონენტი და გამჩენთან დამაახლოვებელი უმნიშვნელოვანესი საძირკველია. როდესაც ადამიანის გულში რწმენა ისადგურებს და რწმენის საშუალებით უკავშირდება თავის გამჩენს, ეს არის წარმოუდგენელი სიხარული და ბედნიერება, რა თქმა უნდა, ამას ვინც გრძნობს და ითავისებს. ასე რომ,

რწმენის გარეშე ადამიანს არანაირი ღირსება და ფასი არ ექნება გამჩენი ალლაჰის წინაშე. ესურაირას გადმოცემის მიხედვით, ალლაჰის შუამავალი გვამცნობს:

„უზენაესი ალლაჰი არა თქვენს გარეგნობასა და ქნებას, არამედ თქვენს გულსა და ქმედებას უყურებს“ (მუსლიმი, ბირი, 34. აგრეთვე იხ. იბნ მაჯე, ზუჰდი, 9).

როგორც შუამავალი გვასწავლის, ადამიანის აღნაგობას, გვარეულობას, ქონებას და წარმომავლობას არანაირი ფასი არ გააჩნია, გარდა განწმენდილი მორწმუნის გულისა და კეთილი ქმედებებისა.

რუმი შემდეგს ამბობს: „შენს სხეულს დიდ ყურადღებას ნუ მიაქცევ, ნუ ამყოფებ მას ყოველთვის ნეტარებაში, რადგანაც სიცოცხლის დასრულების შემდეგ განწირულია მიწაში დასამარხად!“ შენ გაუფრთხილდი ყველაზე მთავარს — სულ! გაიძლიერე ის, რადგან ძლიერი წავიდეს იქ, სადაც მისი ადგილია!“ გაუწვრთნელი და გზააცდენილი ადამიანის გული ფესვგამხმარ ხეს ჰაგავს,

რომლის ფოთოლიც და ნაყოფიც დაავადებულია.

ადამიანის გულშიც თუ რაიმე დაავადებაა, იგი მის სხეულს გარეგნულადაც აუცილებლად შექმჩნევა. ადამიანის გულის განსაკურნად კი საჭიროა სიძულვილის, სიამაყისა და შურის გრძნობებისგან გათავისუფლება, რომლის გაკეთებაც მხოლოდ და მხოლოდ ალლაჰის ჭეშმარიტ გზაზე მდგომ მორწმუნებს შეუძლიათ.

მორწმუნება იმდენად მნიშვნელოვანი და დაფასებული რამ არის, რომ გამჩენი ალლაჰი ძმებად აცხადებს მორწმუნე ადამიანებს და ამქვეყნადვე ძმობის სტატუს ანიჭებს, როგორც სურა ჰუჯურათის 10 აიათში ალ-ლაჰი ბრძანებს: „მორწმუნენი ძმები არიან. მაშ, გამოასწორეთ თქვენს ძმებს შორის არსებული და გეშინოდეთ ალლაჰისა, ეგებ შეწყალებული იქმნეთ თქვენ“. მორწმუნების ძმებად გამოცხადებას ერთი მიზეზი აკავშირებს ეს მიზანი კი, გამჩენი ალლაჰის რწმენაა.

ასევე მორწმუნე საზოგადოებად ყოფნა კაცობრიობისათვის იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გამჩენი მორწმუნე საზოგადოებას ყველაზე ხეირიან თემად მოიხსენიებს, როგორც სურა ალი იმრანის 110-ე აიათშია ნაბრძანები: „თქვენა ხართ ყველაზე საუკეთესო თემი, ვინც კი მოვლენილა ხალხთა შორის, ბრძანებთ სასურველს და კრძალავთ საძულველს, რადგანაც გწამთ ალლაჰის“.

როგორც ზემოთ წარმოდგენილ აიათში ვნახეთ, ადამიანის ძმობის ფასი და საზოგადოების უკეთესობა, მხოლოდ და მხოლოდ გამჩენის რწმენით არის შემოფარგლული, რწმენის გარეშე არაფერს ფასი, ღირსება და სილამაზე არ გააჩნია. რა ლამაზადაა ნათქვამი: „თუ რწმენა გაქვს მაშინ ყველაფერი

გაქვს და თუ რწმენა არ გაქვს, მაშინ ყველაფერი დაკარგულია“. ამ მოკლე შესავლის შემდეგ მოდით ვნახოთ, ყურანში უზენაესი ალლაჰი მორწმუნე ადამიანს როგორი თვისებებით წარმოგვიდგენს:

რომელთაც სწამთ უხილავის, ლოცვას აღავლენენ ჭეშმარიტად და რაც ვუწყალობეთ, გაიღებენ იქიდან (ლვთის გზაზე); ბაყარა 2/3

და რომელთაც სწამთ ის, რაც ზემოგვალინა შენ და რაც ზემოევლინა შენ უნინარეს, მათ სჯერათ საიქიოსი. ბაყარა 2/4

აი ნეტარნი, რომელნიც ჭეშმარიტ გზას ადგანან თავიანთი უფლისგან. ბაყარა 2/5

უეჭველად, მორწმუნენი არიან ისინი, რომელთაც გულები შიშით უთრთიან, როცა ხსენდება ალლაჰი, ხოლო როცა მისი აიათები ეკითხებათ, რწმენას ჰმატებს ისინი და მიენდობიან თავიანთ ღმერთს. ენფალი /2

ისინი არ მოუწოდებენ სხვა ღვთაებებს, გარდა ალლაჰისა, (თანატოლს არუდგენენ). ფურყანი /68

ისინი, რომელნიც თავიანთი ლოცვაში მოკრძალებული არიან! მუმინუნ /2

ისინი, რომელნიც თავიანთ ლოცვანს იცავენ. მუმინუნ /9

ისინი დედ-მამას ოპ-საც კი არ ეტყვიან.

და ისინი, რომელნიც პირს იბრუნებენ ფუჭსიტყვაობისგან. მუმინუნ /3

მორწმუნები მხოლოდ ისინი არიან, რომელთაც ირწმუნეს ალლაჰი და შუამავალი მისი. მერე არ ჩაცვენილან ეჭვში და იბრძოლეს თავიანთი ქონებითა და თავიანთი სულით ალლაჰის გზაზე. სწორედ ეგენი არიან მართალნი. ჰუჯურათ /15

ხოლო მოწყალის მსახურნი არიან ისინი, რომელნიც მოკრძალებულად დადიან

ქვეყანაზე და როცა უმეცარი შემოხვდებათ, ეუბნებიან: „სალამი“ (და ეცლებიან მათ). ფურუან / 63

„...იბრძოლებენ ისინი ალლაპის გზაზე და არ შეუშინდებიან გაკიცხვას გამკიცხველისას... მაიდუ / 54

და ისინი, რომელნიც მათზე დადებულ აღთქმანს და ანაბარს იცავენ. მუმინუნ / 8

ისინი მათზე მიბარებულ ამანათს არ უდალატებენ.

ისინი მიცემულ, დადებულ პირობას ასრულებენ.

უყვარს ქონება, მაგრამ მაინც ურიგებს ახლობლებს, ობლებს, უპოვრებს, მოგზაურებს, მთხოვნელებსა და მონებს.

ისინი გზაზე დარჩენილებს დაეხმარებიან.

„...რომელნიც არიან მკაცრნი ურწმუნონის წინაშე და მოწყალენი ერთმანეთთან მიმართებაში, მათ დაინახავთ რუქულის და სეჯდეს აღმსრულებლებად“. ფეთიშ / 29

„რომლებიც გასცემენ ჭირშიც და ლხინშიც, იოკებენ მრისსანებას, პატიობენ ხალხს...“ ალი იმრანი / 134

ისინი სხვის რწმენას, რომელიც სწამთ, შეურაცყოფას არ მიაყენებენ.

ისინი უსამართლოდ არავის არ მოკლავენ.

ისინი არ გაპყიდიან ალლაპის აიათებს მცირე ფასად.

ისინი სიმართლეს არცერთ შემთხვევაში არ დამაღავენ.

ისინი მორწმუნებებს ურწმუნოს არ უწოდებენ.

ისინი შუამავლებს არ განასხვავებენ ერთიმეორისაგან.

ისინი ზომასა და წონაში არ მოიტყუებენ.

ისინი ჰალალს და სუფთას მიირთმევენ.

ისინი არ მოწმეობენ სიცრუეს და როცა ავსიტყვაობას შეესწრებიან, ღირსეულად უვლიან გვერდს.

ისინი დადებულ ფიცს არასდროს დაარღვევენ.

ისინი ახლობლებს და ნათესავებს ეხმარებიან.

ისინი გზაზე დარჩენილებს და ავადმყოფებს ეხმარებიან.

ისინი მოთმინებით იტანენ უბედურებას, გასაჭირსა და განსაცდელს. სწორედ ეგენი არიან ერთგული.

რომელნიც ლოცვას აღავლენენ და ჩვენ რაც ვუბოძეთ, გაიღებენ იქიდან. ენფალი / 3

ისინი ცოტას თუ წაიძინებდნენ ღამით. ზარიათი / 17

მათ დაინახავთ რუქულისა და სეჯდეს აღმსრულებლებად, რომელნიც ალლაპისგან მადლსა და წყალობას მიელტვიან. მათი ნიშნები მათ სახეებზეა, როგორც ნაკვალევი სეჯდისა. ფეთიშ / 29

ისინი ადამიანებს სიკეთისაკენ მოუწოდებენ და სიგლახეს კრძალავენ. ალი იმრანი / 110

და რომელთაც შეისმინეს თავიანთი ღმერთის, ჭეშმარიტად აღავლინეს ლოცვა და საქმე მათი ბჭობაა ერთმანეთ შორის და რაც ვუწყალობეთ, გაიღებენ იქიდან. შურა / 38

ისინი უქველად, ნეტარ არიან მორწმუნენი.

და ისინი, რომელნიც ზექათის აღმსრულებელნი არიან! მუმინუნ / 4

სიკეთე მარტოოდენ აღმოსავლეთის და დასავლეთის მხარეს სახის მოპყრობით არ შემოიფარგლება. არამედ სიკეთე ისაა, ვინც ირწმუნა ალლაპი და დღე უკანასკნელი, ანგელოზები, წიგნი და შუამავლები; უყვარს ქონება, მაგრამ მაინც ურიგებს ახლობლებს, ობლებს, უპოვრებს, მოგზაურებს, მთხოვნელებსა და მონებს; ლოცვად დგება, ზექათს არიგებს, ასრულებს პირობას, თუკი დებს მას; მოთმინებით იტანს უბედურებას, გასაჭირსა და განსაცდელს. სწორედ ეგენი არიან ერთგული და (ალლაპის სასჯელისგან) დაცულნიც სწორედ ეგენი არიან. ბაყარა / 177

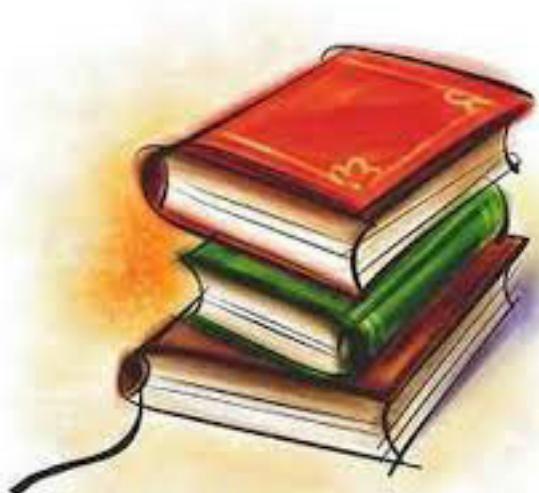
ლილა ბოლევაძე

ყურანის დამოკიდებულება სხვათა მიმართ

ყველა ადამიანი თანასწორია, რადგან ყველა ერთი დედისა და მამისგან (ადამი და ევა) გაჩნდა. ადამიანები თანასწორია უფლებებითა და მოვალეობებითაც. ყოვლისშემძლე ალლაჰმა შექმნა ხალხი ტომებად და ერებად, რომ გაიცნონ და დაეხმარონ ერთმანეთს. ყურანმა მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ყველა რელიგიასთან და მათ წევრებთან კარგი ურთიერთობები ჩამოაყალიბა, ტოლერანტობის მაღალი დონის აღქმა გამოავლინა.

ყურანის ტოლერანტულმა პრაქტიკამ უზრუნველყო, მუსლიმებს დაეკავათ სრულიად პოზიტიური ადგილი ებრაელების, ქრისტიანებისა და სხვა რელიგიის წარმომადგენლებთან ურთიერთობაში. იუდაიზმი, ქრისტიანობა და ისლამი, რომლებიც აღიქმებიან უნივერსალურ რელიგიებად, უნდა ეცადონ, რომ სამყაროში ჩამოყალიბდეს მშვიდობა და წესრიგი, რაც ღვთაებრივ ნებასთან ჰარმონიაში იქნება.

მსოფლიო ისტორიის მანძილზე ადამიანები ცდილობდნენ ეცხოვრათ სხვადასხვა ენის, რელიგიისა და კულტურის მქონე ადამიანებთან ერთად. ისლამის კანონების თანახმად, სახელმწიფოები ვალდებულნი იყვნენ უზრუნველყოთ თანაბარი შესაძლებლობები სხვადასხვა რელიგიის, კულტურისა და რასის წარმომადგენლებისთვის, რადგან ისლამი არ ისახავს მიზნად იმ საზოგადოებების კულტურისა და ენის განადგურებას, რომლებთანაც მას აქვს ურთიერთობა. ისლამი, ფუნდამენტური უფლებებისა და თავისუფლებების კანონიერად გარანტირებული პრინციპების მატარებელი რელიგიაა, რის მეშვეობითაც შეძლო შეექმნა ისეთი შესაძლებლობა, რომ მრავალ რელიგიას, სექტას, ტომსა და კულტურას მიეცათ ერთად ცხოვრების საშუალება. ყურანი უპირატესობას ანიჭებს ინდივიდის თავისუფალ ნებას, მიიღოს ეს რწმენა თუ არა, რადგანაც ყურანში ნაპრანებია: „არ არსებობს ძალდატანება რელიგიაში“. უზენაეს ალლაჰს რომ სურდეს ისე-

დაც ყველანი ირწმუნებდნენ, მაგრამ
მან მისცა ყველას თავისუფალი ნება,
ერწმუნათ ან არ ერწმუნათ. მაგალითად
ყურანში ამასთან დაკავშირებით შემ-
დეგნაირად არის ნაბრძანები:

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَحْدَةً وَلَا يَزَالُونَ
مُخْتَلِفِينَ

„და რომ ენება ალლაპს, ერთ თემად
დაადგენდა ხალხს. თუმცა ისინი უთანხ-
მოებას აგრძელებენ”. (სურა ჰუდი, 118)

ამ საკითხთან დაკავშირებით ალ-ლაპის მოციქულის მიმართ ყურანში გაფრთხილებას ვხვდებით. ყურანში ნაბრძანებია:

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ

„ძალიანაც რომ გსურდეს შენ ადა-
მიანთა უმრავლესობა მაინც არ ირწმუ-
ნებინ.” (სურა იუსტიი)

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمِنَ مَنِ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا
إِنَّمَا تُكَرِّهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

„შენს ღმერთს რომ ენება, უთუოდ
ყველა ერთბაშად ირწმუნებდა, ვინც კი
დედამიწაზეა. მაშ, შენ აიძულებ ხალხს,
რათა იქმნენ მორწმუნენი?“ (სურა იუ-
ნუსი, 99)

ყურანში განსხვავებული ადამია-
ნების, კულტურის და ა. შ. შექმნის მი-
ზანი თავარ “თეარუფ” ტერმინით არის
განმარტებული, რაც ნიშნავს ერთმა-
ნეთის გაგებას, გაცნობასა და ერთმა-
ნეთისგან სწავლას. როგორც ტერმინი,
აღნიშნავს ადამიანების, როგორც სა-
ზოგადოების, ერთმანეთთან მჭიდრო
თანამშრომლობას და ურთიერთობას.

აიათში შემდეგნაირად არის ნაბრძანები:

يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُم مِّنْ ذَكَرٍ وَّأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ
 شُعُوبًا وَّقَبَائِلَ لِتَعَارِفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَنْتُمْ
 إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

„ჰეი, ადამიანნო! უეჭველად, ერთი
მამრიდან და ერთი მდედრიდან გაგა-
ჩინეთ თქვენ და რომ შეიცნოთ ერთ-
მანეთი, დაგადგინეთ ერებად და ტო-
მებად. უეჭველად, თქვენგან ყველაზე
პატივდებული ალლაპის წინაშე თქვენ-
ში ყველაზე უფრო ღვთისმოშიშია. უეჭ-
ველად, ალლაპი ყოვლისმცოდნეა, ყვე-
ლაფრისმცოდნეა!” (სურა ჰუკურათი,
13)

ამ აიათის გზავნილი ითვალისწინებს, ადამიანების ერთმანეთთან ურთიერთობას, კომუნიკაციასა და გაცნობას. თუმცა, თა'არუეფ ამ აიათში არ აღნიშნავს ადამიანების უბრალოდ შეხვედრასა და ერთმანეთთან კომუნიკაციას, არამედ აღნიშნავს ურთიერთდახმარებას და ჯიბრს სიკეთის კეთებაში.

ის ფაქტი, რომ ადამიანები ერთი მა-
მის და დედის შთამომავლები არიან და
მათი ეთნიკური წარმომავლობა ღვთი-
ური განგებულებით ვითარდება, ხელს
უშლის უპირატესობის გამოავლინე-
ბას ეთნიკური წარმომავლობიდან გა-
მომდინარე. ეს ფაქტი, ფაქტობრივად,
ხელს უშლის რასიზმის გავრცელებას,
რაც საზოგადოებაში არსებული დაა-
ვადებაა. ისლამის თვალსაზრისით, არ-
ჰერთ ერს ან საზოგადოებას არ შეუძ-

ლია პრეტენზია ჰქონდეს უპირატესობაზე წარმომავლობიდან გამომდინარე. მეორე მხრივ, ყურანში გათვალისწინებული “თა'არუფ”-ის პრინციპი წარმოადგენს მნიშვნელოვან წაბიჯს ყველა ადამიანის უსაფრთხობისა და სიმშვიდის უზრუნველსაყოფად დღევანდელი სოციალური კონფლიქტების წინააღმდეგ, რომლებიც, როგორც ამბობენ, ეთნიკური, კულტურული და რელიგიური წარმოშობისაა. აქედან გამომდინარე, ისლამის მიხედვით კაცობრიობის წარმოშობის ერთ დედ-მამაზე დაფუძნება და განსხვავებების “თა'არუფ”-ის პრინციპებზე დაყრდნობით აღქმა, უზრუნველყოფს ხალხთა საყოველთაო ძმობას.

ზემოთ ხსენებული აიათებიდან გამომდინარე წათელია, რომ ისლამის მიხედვით არ არსებობს დაბრკოლება სხვადასხვა რელიგიისა და რწმენის წარმომადგენლების შესვედრაში, გაცნობასა და ურთიერთობის ჩამოაყალიბებაში. ანალოგიურად, ეს აიათები ცხადყოფს რწმენის სფეროში სხვადასხვა რელიგიებისა და მათი მიმდევრების მიღების აუცილებლობას.

ყურანი, აღიარებს არაისლამური რწმენის სისტემების არსებობას (მაგრამ არა ჭეშმარიტებას) რაც ჰუმანურ და ლოგიკურ პოლიტიკას ატარებს ამ მორწმუნების მიმართ. ამასთან დაკავშირებით წაბრძანებია:

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينٌ

„თქვენი რჯული თქვენ, და ჩემი რჯული მე!“ (სურა ქაფირუნ, 6)

თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ისლამი არ ითვალისწინებს ქადაგებას სხვების ჭეშმარიტ გზაზე მოსახმობად. ისლამი სიკეთით ქადაგებასთან ერთად, ადამიანებს მშვიდობიანად ცხოვრების გარანტიას აძლევს იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ისინი არ ირწმუნებენ. მაგალითისთვის ყურანში წაბრძანებია:

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ
وَجَدِلْهُمْ بِالْتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
ضَلَّ عَنِ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهَتَّدِينَ

„მოუწოდე შენი ღმერთის გზისკენ სიბრძნითა და კეთილი შეგონებით, ეკამათე მათ საუკეთესო მეთოდით. უეჭველად, შენი ღმერთი უკეთ უწყის, თუ ვინ აცდა თავის გზას და უკეთ უწყის ჭეშმარიტ გზაზე მყოფთ!“ (სურა წაჟლი, 125)

ყურანი უკრძალავს მუსლიმებს ამათუ იმ მიზეზით შეურაცხყოფას უარმყოფელთა ღმერთებისა და კერპების მიმართ. ყურანში წაბრძანებია:

وَلَا تَسْبُوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيُسَبِّبُو اللَّهَ
عَدُوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذِلِكَ زَيَّنَ لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَى
رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيَبْيَهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

„და არ გაუკიცხოთ, რომელთაც ისინი მოუხმობენ ალლაჰის გარდა, მერე მტრობით ზღვარს გადავლენ და უვიცობით ალლაჰს დააძაგებენ ეგენი. და ასე მოვუკაზმეთ ჩვენ ყოველ ერს თავისი საქმენი. მერე თავიანთ ღმერთთანაა მათი მიბრუნება. მაშინ აცნობებს მათ, რასაც ისინი სჩადიოდნენ.“ (სურა ე'ნამ, 108)

ისლამის გავრცელების პირველ ხანებშიც კი, როდესაც მექქელი კერპთაყვანისმცემლები ისლამისა და მუსლიმების დაუძინებელი მტრები იყვნენ, ალლაჰის ბრძანებიდან გამომდინარე მუსლიმები, მათ მიმართაც კი ტოლერანტობით გამოირჩეოდნენ. ყურანში ამასთან დაკავშირებით შემდეგნაირად არის წაბრძანები:

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ أَسْتَجَارَكَ فَاجْرِهْ حَتَّى
يَسْمَعَ كَلَمَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلَغْهُ مَأْمَنَةً ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا
يَعْلَمُونَ

„და თუ რომელიმე წარმართი თავშესაფარს გთხოვს, შეიფარე იგი, რათა მოისმინოს ალლაჰის სიტყვა. მერე კი

უსაფრთხო ადგილას მიიყვანე. ეს იმიტომ, რომ ისინი უცოდინარი ხალხია.” (სურა თევზე, 6)

მიუხედავად იმისა, რომ ყურანი აღიარებს არაისლამური რწმენის სისტემების და მორწმუნების არსებობას, ის მათ იძულებით ისლამისკენ არ მოუწოდებს. ყურანში ნაჩვენებია ამ რწმენის სისტემების ბათილობა, ისლამის სარწმუნოების პრინციპებთან მიმართებით. ყურანის ეს დამოკიდებულება, მის ტოლერანტულობას არ წაპილნავს, რადგან, ყურანის მიხედვით, არ შეიძლება აიძულო ვინმე უარი თქვას რწმენაზე. ყურანის ეს კრიტიკული დამოკიდებულება, მხოლოდ გაფრთხილებაა გზასაცდენილი მორწმუნებისთვის, რომ დაადგნენ სწორ გზას.

ყურანის რელიგიებისადმი მიდგომის შესაბამისად, მისი შეხედულება ქრისტიანებზე, როგორც „ნიგნის ხალხზე“ უფრო განსაკუთრებულია. მიზეზი ის არის, რომ ყურანში ნახავთ შემდეგ აიათს, რომელიც ქრისტიანებზეა:

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسَ عَدْوًا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا لِّلَّيْهُودِ وَالَّذِينَ
أَشْرَكُواۤ وَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوْدَةً لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا لِّلَّذِينَ قَاتَلُواۤ
إِنَّا نَصْرَىٰ إِذْلِكَ بَأَنَّ مِنْهُمْ قُسْيِسِينَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا
يَسْتَكِبُرُونَ

„უეჭველად, სიძულვილში იმათ მიმართ, რომელთაც ირწმუნეს, ყველაზე მკაფრთ შენ იუდეველებს და წარმართებს იხილავ. და სიყვარულში იმათ მიმართ, რომელთაც ირწმუნეს, ყველაზე ახლობელთ შენ იმათ იხილავ, რომელნიც იტყვიან: „ჩვენ ვართ ქრისტიანი“. ეს იმიტომ, რომ მღვდლები და ბერებია მათ შორის, და არ ამპარტავნობენ ისინი.“ (სურა მაიდე, 82)

ისლამის გამოჩენის დღიდან ქრისტიანობა უდავოდ არის ერთ-ერთი რელიგიური ჯგუფი, რომელთანაც მუსლიმებს ყველაზე მეტი ურთიერთობა და სიახლოვე აქვთ. ეს ურთიერთობა,

რომელიც დაიწყო მექას პერიოდში, გაგრძელდა მედინის პერიოდის ბოლომდე. ქრისტიანულ ქვეყნებში ებრაელი და მუსლიმი ხალხებისადმი დამოკიდებულებას თუ შევადარებთ მუსლიმურ თემებში არაისლამურ თემებთან ურთიერთობას ნათლად დავინახავთ, რომ მუსლიმური თემები უფრო ტოლერანტულები არიან. აქედან გამომდინარე, ადვილი გასაგებია, რომ ყურანი და მისი მორწმუნები იღებენ თავისუფალნებას, როგორც პრინციპს, რელიგიისკენ მოწოდებისას.

ყურანი აშკარად აძლევს შესაძლებლობას სხვადასხვა რელიგიისა და რწმენის მქონე ადამიანებს, წარმართონ თავიანთი ცხოვრება ღირსების ფარგლებში, ასევე მისგან განსხვავებულებს აძლევს თავისუფლებას აირჩიოს მათთვის სასურველი რელიგია და ამ რელიგიის სწავლებების მიხედვით წარმართოს ცხოვრება.

ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი ძირითადი პრინციპები: რელიგიური, კულტურული და ეთნიკური კომუნიკაცია ისტორიის მანძილზე იყო ისლამური საზოგადოებების მთავარი მახასიათებელი და მუსლიმური საზოგადოებაც მზად იყო ამ ურთიერთობისთვის. აზროვნებისა და რწმენის თავისუფლება, რომელიც ისლამმა მისცა ყველა ადამიანს, ისტორიაში შევიდა, როგორც ერთ-ერთი უდიდესი და ყველაზე გამორჩეული თვისება, რომელიც ისლამმა მოიპოვა ისტორიის მანძილზე.

ეს პრინციპები დაფუძნებულია ყურანზე, ისლამის მკვლევართა შეხედულებებზე და წმინდა მოციქულის პრაქტიკებზე, რაც ყოველი მუსლიმის მიერ უნდა იქნას შესწავლილი და ამ ყველაფერზე დაყრდნობით, თითოეულმა მუსლიმმა უნდა წარმართოს მისი ცხოვრება!